

Handläggare
Kerstin Brinnen

Miljödepartementet
Miljöprovningseenheten
Anna Cedrum
Cecilie Windspoll

m.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia till:
anna.cedrum@regeringskansliet.se
cecilie.windspoll@regeringskansliet.se

Yttrande över Miljödepartementets remiss av EU-kommissionens förslag till industriutsläppsportalsförordning och reviderat industriutsläppsdirektiv (M2022/00853)

Luossavaara-Kiirunavaara AB (publ) - LKAB - är en internationell gruv- och mineralkoncern som framställer hållbara järnmalms-, mineral- och specialprodukter. LKAB tillverkar och levererar högförädlade järnmalmsprodukter till den globala stålmarknaden varav huvuddelen av järnmalmsprodukterna säljs till europeiska stålverk. LKAB leder omställningen av järn- och stålindustrin i syfte att utveckla koldioxidfria processer och produkter fram till år 2045. Fullt genomförd innebär omställning av LKAB:s produktion från pellets till järnsvamp att 35 miljoner ton koldioxidutsläpp om året kan sparas hos kunderna i stålindustrin. Det motsvarar mer än 2/3 av Sveriges samlade utsläpp. LKAB är ett av Sveriges äldsta industriföretag och ägs till 100 procent av svenska staten.

Efter medgivet anstånd till den 19 augusti (Anna Cedrum via epost den 12 augusti) lämnar LKAB härmed yttrande över de av EU-kommissionen föreslagna ändringarna i Industriutsläppsdirektivet (IED) och industriutsläppsportalsförordningen (E-PRTR). Den första delen av yttrandet avser IED och den andra delen E-PRTR.

Sammanfattning av LKAB:s synpunkter avseende IED

- LKAB anser inte att gruvsektorn bör inkluderas i IED och att Sverige följaktligen bör motsätta sig den delen av förslaget.
- Ökad resurshushållning och förbättrade konkurrensvillkor nämns i Regeringskansliets faktapromemoria som två fördelar med revideringen av IED. LKAB har svårt att föreställa sig hur något av

Handläggare
Kerstin Brinnen

detta skulle uppnås för den svenska gruvindustrin om gruvverksamhet inkluderas enligt förslaget.

- Arbetet med att ta fram BREF-dokumentet för hantering av utvinningsavfall tog fem år och innebär stora svårigheter eftersom det var (är) svårt att få fram jämförbara data när de lokala förutsättningarna och förhållandena mellan olika gruvor är så stora och därför innebär stora variationer i både teknikval och omgivningspåverkan. Vad BREF-dokument enligt IED skulle tillföra i form av förbättringar och minskade utsläpp från gruvnäringen är långt ifrån tydligt.
- LKAB bedömer att det varken är miljömässigt motiverat eller praktiskt genomförbart att det lägsta möjliga utsläppsgränsvärdet för en viss teknik ska utgöra utgångspunkten för anläggningsspecifika gränsvärden. LKAB delar inte Kommissionens uppfattning att förändringen skulle bidra till stärkta konkurrensvillkor utan snarare att den kommer riskera att försämra specialiserade företags konkurrenskraft.
- Eftersom ändringsförslagen innebär att lägsta möjliga utsläppsgränsvärdet för en viss teknik ska utgöra utgångspunkt för alla anläggningsspecifika gränsvärden, i stället för ett spann av godtagbara värden, kan det väntas att antalet dispensansökningar kommer att öka märkbart.
- Värdet av att allmänheten ges utökad processrättslig möjlighet att delta i frågor som rör bästa möjliga teknik och utsläppsvillkor relaterade till denna teknik kan nog närmast ses som en symbolisk snarare än en miljöförbättrande åtgärd.
- LKAB instämmer i Naturvårdsverkets bedömning att det är svårt att till fullo uppskatta såväl konsekvenser som miljöeffekter av förslagen om krav på resurseffektivitet. LKAB anser därför att Sveriges inställning bör vara att förslagen ska utgå eller i vart fall begränsas till att varken innehålla krav på villkor om bindande BAT-AEPL eller icke-bindande riktvärden.
- LKAB befarar att om det inte ges längre tid i direktivet för undantag från utsläppsgränsvärden kommer det sannolikt att få en direkt avhållande effekt för företag att testa nya tekniker.

Handläggare
Kerstin Brinnen

- LKAB anser att om kommissionen menar allvar med att vilja främja innovation och utveckling av ny teknik kan detta inte vara kopplat till att tekniken måste klara skarpa utsläppsgränsvärden inom så förhållandevis kort tid. Lägsta utsläppsgränsvärdet kan gärna vara en tydligt uttalad ambition när det gäller utveckling av ny teknik, men den ambitionen bör inte vara knuten till rättsligt bindande krav på ett lägsta möjligt utsläppsgränsvärde.
- LKAB anser att den föreslagna bestämmelsen om kompensation är alltför långtgående (oproportionerlig) genom dels otydligheten om vem som kan hållas ansvarig, dels oklarheten om storleken på och syftet med den kompensation som skulle kunna bli aktuell, dels det nyss sagda i kombination med bevislättningen för den som anser sig ha lidit skada.
- LKAB vill understryka att varje företags omställningsplan kommer att vara beroende av företagets affärsmässiga förmåga att ställa om och i stor utsträckning styras av omvärldsfaktorer som företaget inte råder över och som i stället handlar om frågor som anpassning, konkurrensförutsättningar och marknad, inte till rättsliga krav på en transformationsplan.

Sammanfattning av LKAB:s synpunkter avseende E-PRTR

- LKAB är tveksamt till att genomföra förslaget i sin nuvarande form och anser att om Kommissionen ska ges utökade befogenheter att ändra i rättsakter, i detta fall en förordning som är direkt tillämplig i medlemsstaterna, behöver det säkerställas att det finns tydliga och transparenta processer där bland annat berörda industrier ges möjlighet att komma till tals innan några förändringar genomförs.
- Uppgifter om resursförbrukning är typiskt sett information som kan vara känslig för ett företag att dela med sig av, i vart fall när uppgifterna avses att publiceras i ett öppet register. LKAB motsätter sig den delen av förslaget.

Handläggare
Kerstin Brinnen

Inkluderande av gruvnäringen i IED

LKAB anser inte att gruvsektorn bör inkluderas i IED och att Sverige bör motsätta sig det förslaget.

Skälet till LKAB:s inställning är att IED har ett tillämpningsområde och en systematik som lämpar sig väl för sinsemellan jämförbara processindustrier, men som passar illa för gruvindustrin där driften och processtekniken måste anpassas till en rad förutsättningar som varierar för varje gruvanläggning. Vilken utvinnings- och processteknik samt insatsvaror som används, och vilka utsläpp och avfall som anläggningen genererar, styrs bland annat av vilken malm som utvinns, av den lokala berggrundens mineralsammansättning (kemi) och egenskaper (hårdhet, sprödhet, vittringsbenägenhet och struktur), av det omgivande landskapets topografi, klimatförhållanden och av lokala hydrologiska förhållanden. Det är därför svårt att föreställa sig hur det skulle gå till att ta fram ändamålsenliga BREF-dokument och BAT-slutsatser för gruvindustrin utan att samtidigt tvinga industrin att göra avkall både på produktionsförutsättningar och resurseffektivitet. En sådan reglering skulle alltså knappast öka konkurrensneutraliteten mellan gruvföretag, utan snarare försämra förutsättningarna att kunna konkurrera med hjälp av väl fungerande och effektiva teknikval.

Ökad resurshushållning och förbättrade konkurrensvillkor nämns, med hänvisning till Kommissionens konsekvensanalys, i regeringens faktapromemoria som två fördelar med revideringen av IED. Det framgår dock inte hur dessa fördelar skulle uppnås genom att inkludera gruvnäringen i IED. LKAB har för sin del svårt att föreställa sig hur något av detta skulle uppnås för den svenska gruvindustrin om gruvverksamhet inkluderas enligt förslaget.

Det är också svårt att uttala sig om miljönyttan av förslaget. Utsläppen från olika gruvor varierar inte bara med processtekniken, utan framför allt beroende på de lokala förutsättningarna i form av berggrundens sammansättning, de hydrologiska förhållandena (både vad gäller grundvatten och ytvatten) – det vill säga i stor utsträckning till följd av naturliga bakgrundsförhållanden.

LKAB noterar att Regeringskansliet i sin faktapromemoria (2021/22:FPM88) ger uttryck för visst tvivel ifråga om möjligheten att fastställa gränsvärden

Handläggare
Kerstin Brinnen

för utvinningsindustriens utsläpp. I Sverige finns totalt 12 gruvor i drift.¹ Siffran för antalet gruvor i hela Europa är inte känd för LKAB, men den går sannolikt inte att jämföra med antalet av de processindustrier som för närvarande ingår i IED. Redan vid att studera de svenska gruvorna blir det uppenbart att det kommer att bli svårt att få fram gemensamma riktlinjer och utsläppsgränsvärden för utvinnings- och processtekniker eftersom variationen är stor. Även i detta avseende kan noteras att Regeringskansliet konstaterar att inkluderande av nya industrier bör utgå från att det finns tillräckligt många jämförbara anläggningar i EU.

LKAB saknar att det varken i Naturvårdsverkets eller i Kommissionens konsekvensanalyser förs resonemang om de förväntade utmaningarna med att ta fram BREF-dokument och BAT-slutsatser för en så heterogen sektor som gruvindustrin. LKAB bedömer att det kommer att bli svårt att passa in gruvindustri i IED:s systematik. Att i detta sammanhang, som avsikten verkar vara, dessutom slå ihop metallgruvor med utvinning av industrimineral är inte bara olämpligt i fråga om bedömningar av teknik- och miljöaspekter, det kommer också att bli helt missvisande i förhållande till EU:s statistik och datainsamling. Att inkludera utvinningsindustri i IED riskerar därmed att göra mer skada än nytta. För alla som är någorlunda insatta står det helt klart att antalet metallgruvor i Europa är förhållandevis litet. Om man dessutom bryter ner analysen i olika typer av gruvor (vilken/vilka metaller som utvinns i respektive gruva samt om det är en underjordsgruva eller ett dagbrott) så blir antalet potentiellt jämförbara anläggningar ännu mer begränsat. LKAB anser att detta tydligt visar att det inte finns ett representativt underlag för att kunna ta fram BREF-dokument och BAT-slutsatser för varken utvinningsindustri som helhet eller ens för gruvnäringen som en delmängd. Att åstadkomma effektiva utsläppsminskningar och ställa relevanta miljökrav är självklart alltid relevant och angeläget, men för att inte göra mer skada än nytta behöver EU-kommissionen tänka om och antingen göra det på annat sätt än genom att inkludera utvinning/gruvindustri i IED, eller så behöver nuvarande systematik och tillämpning av IED öppnas för att kunna anpassas till gruvindustrin såsom en icke homogen sektor med få eller inga jämförbara anläggningar.

Det nyss sagda bekräftas av utmaningarna att ta fram BREF-dokument för hantering av utvinningsavfall, vilket gjordes i enlighet med Utvinningsavfallsdirektivet som tillkom eftersom gruvavfall identifierats som den mest påtagliga risken ur föroreningssynpunkt när det gäller gruvor.

¹ Se SGU:s hemsida: <https://www.sgu.se/mineralnaring/svensk-gruvnaring/>

Handläggare
Kerstin Brinnen

Arbetet med att ta fram BREF-dokumentet för hantering av utvinningsavfall tog fem år och innebar stora svårigheter eftersom det var (är) svårt att få fram jämförbara data när de lokala förutsättningarna och förhållandena mellan olika gruvor är så stora och därför innebär stora variationer i både teknikval och omgivningspåverkan. Vad BREF-dokument enligt IED skulle tillföra i form av förbättringar och minskade utsläpp från gruvnäringen är långt ifrån tydligt. Vad som däremot skulle kunna förbättras är insamlingen och hanteringen av utsläppsdata på EU-nivå (se nedan under avsnittet om E-PRTR).

Andra ändringar i IED

Eftersom gruvnäring inte omfattas av IED är det något utmanande att uttala sig om vad de i övrigt föreslagna ändringarna kommer att innebära. LKAB:s betänkligheter av mer allmän karaktär utvecklas nedan.

Lägsta möjliga utsläppsgränsvärden

LKAB bedömer att det varken är miljömässigt motiverat eller praktiskt genomförbart att det lägsta möjliga utsläppsgränsvärdet för en viss teknik ska utgöra utgångspunkten för anläggningsspecifika gränsvärden och att det kan bli svårt för verksamhetsutövaren att redovisa möjligheten att klara det låga värdet (artikel 15.3). En annan sak är att det i direktivet tydliggörs att den lägsta nivån i intervallet ska *eftersträvas*. **LKAB delar inte Kommissionens uppfattning att förändringen skulle bidra till stärkta konkurrensvillkor utan snarare att den kommer riskera att försämra specialiserade företags konkurrenskraft.**

Själva poängen med att ha ett intervall för utsläppsgränsvärden är rimligen att kunna tillåta viss amplitud när det gäller storleken på utsläpp beroende på anläggningsspecifika och lokala förhållanden. Att – som enligt förslaget – utgå från att det lägsta värdet ska/kan klaras verkar tyda på brist på förståelse för (eller möjligen förtroende för) processen att ta fram BREF-dokument och det därmed identifierade intervallet av utsläppsgränsvärden. Om Kommissionen anser att det finns brister i processen vore det lämpligare att se över den i stället för att addera fler osäkerheter och än tyngre bevisbörda för verksamhetsutövare i tillståndprocesser. Den föreslagna ändringen skulle såvitt LKAB kan bedöma innebära en påtaglig förändring jämfört med hur nuvarande IED har genomförts och tillämpas i Sverige.

Handläggare
Kerstin Brinnen

Det kan finnas många godtagbara skäl till att högre utsläppsvärden än det lägsta i BAT-intervallet är rimligt och bör tillåtas. Ett uppenbart skäl är att produktionen (vad som produceras och hur) skiljer sig mellan olika anläggningar och även i fråga om utsläppen. Högre utsläppsgränsvärden för en viss verksamhet kan korrespondera med en produktion som är jämförelsevis bättre ur andra miljö- och/eller klimatperspektiv. Såvitt LKAB kan bedöma riskerar sådana miljömässiga fördelar att gå förlorade genom krav som påverkar valet av processteknik med koppling till utsläppsvärden.

En annan orsak till att något högre utsläppsvärden ibland kan vara att föredra är att installering av en reningsteknik för att klara lägre utsläppsgränsvärden kan ge upphov till så kallade "cross-media effects" som i sin tur orsakar jämförelsevis mer negativ omgivningspåverkan än att tillåta något högre utsläppsgränsvärden. Ett exempel på det senare är att reningsåtgärder för att klara vissa utsläppskrav till vatten kan generera stora mängder slam som behöver omhändertas genom att mark måste tas i anspråk för deponering, trots att en något högre utsläppsnivå kanske inte har någon uppenbar eller ens påvisbar negativ effekt i recipienten.

Visserligen finns det möjlighet att, genom vissa av de föreslagna ändringarna, meddela dispens som i enskilda fall innebär mindre stränga utsläppsgränsvärden (artikel 15.4). LKAB utgår från att Naturvårdsverkets beskrivning av hur förslagen förhåller sig till nuläget när det gäller antalet meddelade dispenser är korrekt men delar inte slutsatsen om att införande av tidsbegränsning inte borde leda till en påtaglig ökning av förnyade dispensansökningar.² **Eftersom ändringsförslagen innebär att det lägsta möjliga utsläppsgränsvärdet för en viss teknik ska utgöra utgångspunkt för alla anläggningsspecifika gränsvärden, i stället för ett spann av godtagbara värden, kan det väntas att antalet dispensansökningar kommer att öka märkbart.**

Allmänhetens deltagande

Enligt förslaget ska allmänheten ges utökade möjligheter att delta i myndigheternas tillståndsprocesser (artikel 21 och 24) och uppdaterade bestämmelser angående allmänhetens tillgång till information via Internet, med tillägg att även resultat från övervakningar till följd av meddelade dispenser från utsläppsgränsvärden (lägsta BAT-AEL) och strängare

² Naturvårdsverkets konsekvensutredning av EU-kommissionens förslag till revidering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU av den 24 november 2010 om industriutsläpp och av industriutsläppsportalsförordningen, Skrivelse 2022-06-02 (NV-05785-22)

Handläggare
Kerstin Brinnen

utsläppsgränsvärden som beslutats för att klara MKN ska göras tillgängliga (24.3).

Det föreslås också att allmänhetens rätt att delta i en tillståndsrelaterad process inte ska vara beroende av dess deltagande i de inledande skedena (*the review procedure*). Det är lite oklart hur detta kan komma att översättas till svenska förhållanden. Naturvårdsverket anger i sin konsekvensanalys att "rätten att överklaga inte ska vara beroende av hur allmänheten agerat under den förberedande beslutsfasen i tillståndsprocessen". Utifrån denna beskrivning menar LKAB att det är svårt att analysera konsekvenserna.

Naturvårdsverket anger också att ändringsförslagen innebär att överklagandeprocessen – utöver att vara rättvis, jämlik, inte för långsam eller avskräckande kostsam – ska tillhandahålla adekvata och effektiva tvistlösningsmekanismer. LKAB ifrågasätter att denna beskrivning av ändringsförslagen är korrekt och menar att den dessutom avspeglar en syn på tillståndsprocessen som är både anmärkningsvärd och problematisk, nämligen att den kan liknas med ett tvistemålsförfarande. I förslaget anges däremot att "*the review process [...] shall provide for adequate and effective redress mechanisms [...]*". Det är inte samma sak som tvistlösning. En tillståndsprovning avseende tillstånd till eller villkor för en industrianläggning är dessutom inte en tvist som ska lösas, utan ett förfarande som går ut på att prövningsmyndigheter ska fatta beslut om vad som är godtagbart ur miljösynpunkt och – vad IED beträffar – om begränsningar av utsläpp. LKAB menar därför att Naturvårdsverkets tolkning är olycklig och riskerar att vara kontraproduktiv för det pågående nationella arbetet att försöka åstadkomma mer förutsebara och effektiva tillståndsprocesser.

Området för vilka tillståndsrelaterade provningar som allmänheten har rätt att delta i utvidgas betydligt genom förslaget. För svenskt vidkommande är det dock tveksamt om det kommer att få så stor betydelse eftersom allmänheten, bland annat genom miljöorganisationer, redan har generösa möjligheter att delta i tillståndsrelaterade provningar. LKAB välkomnar förvisso transparens i myndighetsutövning och beslutsfattande men anser att det i sammanhanget bör påpekas att det rent allmänt är tveksamt om ökat deltagande i praktiken bidrar till några direkta miljöförbättrande effekter (jfr. Naturvårdsverkets kommentarer i konsekvensutredningen). I ljuset av de brister som på senare tid har uppmärksammats i fråga om den svenska miljöprövningsprocessen anser LKAB att det är relevant att väga utvidgat processdeltagande mot behovet av mer förutsägbara och effektiva tillståndsprovningar. Allmänheten ges redan genom MKB-direktivet möjlighet till insyn och påverkan genom samrådsförfarandet och även i vår

Handläggare
Kerstin Brinnen

svenska tillståndsprövning. **Värdet av att allmänheten ges utökad processrättslig möjlighet att delta i frågor som rör bästa möjliga teknik och utsläppsvillkor relaterade till denna teknik är nog närmast av symbolisk karaktär snarare än en miljöförbättrande åtgärd.**

Krav på tillståndsvillkor och övervakning avseende resurseffektivitet samt krav på miljöledningssystem

Förslagen innebär att verksamhetsutövares allmänna skyldigheter utvidgas till att även omfatta krav på att anläggningens drift enligt principen om att råvaror, vatten och energi används effektivt (idag gäller endast krav på energieffektivitet), att det görs en heltäckande livscykelanalys avseende miljöprestanda i leveranskedjan, samt att miljöledningssystem används (artikel 11).

Ovanstående kompletteras med krav på att tillstånd ska innehålla villkor om lämplig övervakning avseende resurseffektivitet i fråga om energi, vatten och råvaror samt att verksamhetsutövaren ska informera den behöriga myndigheten om resultaten av åtgärder för att uppfylla de miljömål som följer av de krav på miljöledningssystem som föreslås införas (artikel 14 a) och som ska innehålla mål för kontinuerlig förbättring genom: att förhindra uppkomsten av avfall, optimering av resursförbrukning (råvaror och vatten) och att förhindra risker till följd av användning av farliga ämnen.

Som ytterligare komplement innehåller förslagen krav på att det införs gränsvärden för miljöprestanda (BAT-AEPL) som innebär att under normala driftsförhållanden ska anläggningens miljöprestanda motsvara det som anses vara miljöprestanda i enlighet med BAT-slutsatser.

Naturvårdsverket hänvisar i sin konsekvensanalys till EU-kommissionens konsekvensanalys, som i sin tur anger att det sannolikt endast kommer att vara möjligt att fastställa bindande BAT-AEPL i ett fåtal fall (där de industriella processerna är homogena och prestandan kan relateras till en väldefinierad teknik) och att icke-bindande riktvärden (*benchmark*) därför lär bli av större betydelse. Vidare anges att förslaget i praktiken kommer innebära att verksamhetsutövare måste tillhandahålla mätbar information om resurseffektivitet och förebyggande av avfall.

Bortsett från att de föreslagna ändringarna och dess förväntade konsekvenser är svåra att följa och utläsa av förslaget, vilket i sig är bekymmersamt, har LKAB mycket svårt att se hur detta skulle kunna tillämpas på ett jämförbart och relevant sätt i fråga om gruvindustri om

Handläggare
Kerstin Brinnen

utvinning inkluderas i IED av de skäl som beskrivs ovan (under rubriken "Inkluderande av gruvnäringen i IED").

Av Naturvårdsverkets konsekvensanalys framgår också att det är svårt att kvantifiera effekter och att uppskatta konsekvenserna av dessa förslag, och att de miljömässiga effekterna bedöms vara svagt positiva. **LKAB instämmer i Naturvårdsverkets bedömning att det är svårt att till fullo uppskatta såväl konsekvenser som miljöeffekter av förslagen om krav på resurseffektivitet. LKAB anser därför att Sveriges inställning bör vara att förslagen ska utgå eller i vart fall begränsas till att varken innehålla krav på villkor om bindande BAT-AEPL eller icke-bindande riktvärden.** Givet den stora osäkerhet som förslagen innebär anser LKAB att krav på uppföljning och övervakning är en adekvat och tillräcklig nivå avseende resurseffektivitet, men däremot inte krav på en viss miljöprestanda.

När det gäller förslaget om krav på miljöledningssystem utgår LKAB från att detta redan tillämpas av många svenska företag. Däremot blir det en stor skillnad om det ska införas som krav i tillståndsvillkor. Hur ska efterlevnaden av sådana tillståndsvillkor kunna bedömas på ett rättssäkert sätt? I synnerhet som förslaget innebär krav på att miljöledningssystemet ska innehålla beskrivningar av miljöpolicy mål för kontinuerlig förbättring. Vad dessa krav kommer att innebära i praktiken i form av måluppfyllelse, och hur de ska mätas framgår inte och är därför alldeles för osäkert för att kunna genomföras i form av tillståndsvillkor. LKAB anser därför att Sverige måste motsätta sig detta förslag och i stället hänvisa till att det bör hanteras på annat sätt än genom villkor i tillstånd.

Underlätta användning av ny teknik

Enligt förslagen ska möjligheten att underlätta innovation och användande av ny teknik stimuleras genom att införa tidsbegränsade undantag i max 24 månader från krav på att klara utsläppsgränsvärden i form av BAT-AEL (och då med utgångspunkten att det är det lägsta värdet i utsläppsintervallet som sen ska klaras) samt möjlighet att förlänga tiden att ställa om för att klara estimerade BAT-AEL för ny teknik från 4 till 6 år (artikel 27 b och 27 c).

LKAB konstaterar *de/s* att 24 månader kan vara för kort tid för att säkra att det går att klara bindande utsläppsgränsvärden som bygger på ny teknik, *de/s* att det knappast är lämpligt att, i förhållande till bindande utsläppsgränsvärden, överhuvudtaget jämföra innovationer/ny teknik med

Handläggare
Kerstin Brinnen

existerande teknik (gällande BAT-AEL). Syftet med innovation och att utveckla ny teknik kan förvisso vara att åstadkomma utsläppsminskningar, men det kan också vara att åstadkomma andra miljömässiga fördelar som resursbesparingar, produktförbättringar eller produktionseffektivitet som bygger på ny teknik och är positiva för klimat och/eller miljön, men som kanske inte kan matcha det lägsta BAT-AEL-värdet.

Det finns mycket som talar för att längre tid med undantag för att pröva ny teknik kommer att behövas och längre tid (minst fem år) bör därför införas i direktivet. Det kan till exempel jämföras med möjligheterna i det svenska miljöprovningssystemet att under en viss provotid testa teknik utan att då behöva förhålla sig till slutliga utsläppsgränsvärden. Dessa provotider är ofta längre än 24 månader, och det är inte ovanligt att de förlängs för fortsatt utprovning och intrimning av tekniken. **LKAB befarar att om det inte i direktivet ges längre tid för undantag från utsläppsgränsvärden kommer det sannolikt att få en direkt avhållande effekt för företag att testa nya tekniker.**

Enligt Naturvårdsverkets konsekvensbedömning, som i sin tur hänvisar till kommissionens konsekvensbedömning, är det verksamhetsutövaren som har bevisbördan avseende behov av undantag och förlängd tid. Det framgår dock inte vad som händer om utsläppsvillkoren inte klaras efter den angivna tiden. Detta gäller såväl för överträdelser av utsläppsgränsvärden som i de fall då villkoret är satt ännu strängare än enligt BAT med hänvisning till att det krävs för att klara en miljö kvalitetsnorm (artikel 18). Endast i allvarliga fall kan verksamheten stoppas, men vad som i övrigt kan bli konsekvensen framgår inte.

LKAB anser att om kommissionen menar allvar med att vilja främja innovation och utveckling av ny teknik kan detta inte vara kopplat till att tekniken måste klara skarpa utsläppsgränsvärden inom så förhållandevis kort tid, och med oklara eller dramatiska effekter om de inte klaras. Lägsta utsläppsgränsvärdet kan gärna vara en tydligt uttalad ambition när det gäller utveckling av ny teknik, men den ambitionen bör inte vara knuten till rättsligt bindande krav på ett lägsta möjligt utsläppsgränsvärde. Ett gott innovationsklimat förutsätter viss tolerans från samhällets sida och även utrymme för avvägningar mellan de olika fördelar och nackdelar som teknikutvecklingen kan innebära.

Handläggare
Kerstin Brinnen

Sanktionsbestämmelser

I förslagen anges att medlemsstaterna ska införa sanktioner till följd av överträdelser mot de nationella genomförandebestämmelserna (artikel 79). Sanktionerna ska vara effektiva, proportionerliga, avskräckande och inbegripa böter, som för juridiska personer, ska uppgå till åtminstone 8% av företags årliga omsättning i den aktuella medlemsstaten.

LKAB konstaterar att sanktionsbestämmelsen är en stor förändring jämfört med nuvarande reglering och att den kan bli väldigt långtgående vad gäller bötesbelopp. Inte minst när det gäller ny teknik och tillsammans med de begränsningar och krav som i övrigt föreslås gälla för industrianläggningar kommer detta att allvarligt fungera som en broms och troligen motverka utveckling av ny teknik. Dessutom kommer det att slå olika mot företag i olika länder eftersom sanktioner och böter kopplas till hur IED genomförs på nationell nivå, vilket i sin tur bidrar till ojämlika konkurrensförutsättningar – inte bara när det gäller företagsklimatet för industrin generellt utan även i fråga om innovationsklimatet. Här finns stor anledning till oro och LKAB anser att den föreslagna sanktionsbestämmelsen behöver ses över i syfte att inte få oönskade och oproportionerliga konsekvenser.

Enligt förslagen ska enskilda individer, inklusive möjligheten att som grupp talan företräddas av miljöorganisationer, kunna kräva kompensation för upplevda hälsoskador (artikel 79 a). Det föreslås också en bevislättning för den som hävdar skada genom att bevisbördan ytterst placeras hos den som anses ha orsakat skadan.

LKAB anser att den föreslagna bestämmelsen om kompensation är alltför långtgående (oproportionerlig) genom dels otydligheten om vem som kan hållas ansvarig, dels oklarheten om storleken på och syftet med den kompensation som skulle kunna bli aktuell, dels det nyss sagda i kombination med bevislättningen för den som anser sig ha lidit skada.

Kortfattade kommentarer på vissa delar av förslagen:

1. *Förslaget om effektivare och ambitiösare krav om kemikalier (att ersätta bilaga II till IED med hänvisning till bilaga II till E-PRTR):*

LKAB har svårt att bedöma förslaget fulla innebörd och konsekvenser. Visserligen är det antagligen rimligt och ändamålsenligt att såväl koppla samman IED med E-PRTR som att involvera EU:s kemikaliemyndighet (ECHA) för bedömningen av vilka kemikalier som är viktigast att begränsa

Handläggare
Kerstin Brinnen

eller förhindra utsläpp av. Däremot är det svårt att se några uppenbara fördelar med att ECHA ska ha en formell roll i utarbetandet av BREF-dokument. Det är också viktigt att bestämmelserna utformas med möjlighet till anpassning och flexibilitet utifrån lokala förutsättningar och behov.

2. *Krav på transformationsplan som en del av bolagets miljöledningssystem:*

LKAB anser att det är otydligt hur den föreslagna transformationsplanen är avsedd att användas, och om den ska gälla per anläggning eller tas fram på koncernnivå. Beträffande det sistnämnda är antagligen det mest relevanta vad som görs på koncernnivå, vilket sedan kan brytas ner till anläggningnivå. Om transformationsplanen bara ska fylla ett informationssyfte gör den förmodligen ingen skada, men om avsikten är att den ska få någon form av bindande eller rättslig effekt är förslaget direkt olämpligt och bör i så fall avstyrkas. **LKAB vill understryka att varje företags omställningsplan kommer att vara beroende av företagets affärsmässiga förmåga att ställa om och i stor utsträckning styras av omvärldsfaktorer som företaget inte råder över och som i stället handlar om frågor som anpassning, konkurrensförutsättningar och marknad, inte till rättsliga krav på en transformationsplan.**

Ändringar i E-PRTR

Det framgår att förändringarna har en bredare kontext och är en del i genomförandet av *the Green Deal*, med uttalade ambitioner om *zero pollution*, ökad cirkularitet och högre resurseffektivitet. Genom att bredda tillämpningsområdet för vad som ska rapporteras till industriutsläppsportalen blir förutsättningarna för uppföljning av både utsläpp och resursförbrukning bättre.

LKAB bedömer att de huvudsakliga ändringarna av industriutsläppsportalsförordningen består av:

- Breddat tillämpningsområde (inkludera alla IED-verksamheter och införande av ett finmaskigare tillämpningsområde genom att utgå ifrån rapportering per anläggning i stället för per industrienheter)
- Inkludera fler ämnen som ska rapporteras (kopplas till annan miljölagstiftning)
- Mer data som ska rapporteras (förbrukning av energi, vatten och råvaror samt andra anläggningsspecifika uppgifter som till exempel produktionsvolym)

Handläggare
Kerstin Brinnen

- Utökade befogenheter till EU-kommissionen (som bemyndigas att genom delegerade akter utöka både vilka verksamheter och vilka ämnen som ska omfattas av tillämpningsområdet).

För LKAB:s del innebär de föreslagna ändringarna ingen förändring när det gäller skyldigheten att rapportera data eftersom både underjordsbrytning och dagbrott (av viss storlek) redan omfattas. På motsvarande sätt föreslås inga ändringar av tröskelvärdena för rapporteringskrav för de ämnen som LKAB bedömer kan vara relevanta för bolagets del.

De förändringar som LKAB ser anledning att kommentera är:

- Att kommissionen får utökade befogenheter angående vilka verksamheter och ämnen som ska omfattas av rapporteringsskyldighet; och
- Att uppgifter om resursförbrukning (energi, vatten, råvaror) samt andra anläggningsspecifika uppgifter såsom produktionsvolym, antal anställda och antal drifttimmar ska redovisas.

När det gäller Kommissionens utökade befogenheter ser LKAB med viss oro på risk för minskad transparens och delaktighet i fråga om vad som framöver kan komma att inkluderas i tillämpningsområdet. Detta är i förlängningen en fråga om rättssäkerhet och om proportionalitet i myndighetsutövning. **LKAB är tveksamt till att genomföra förslaget i sin nuvarande form och anser att om Kommissionen ska ges utökade befogenheter att ändra i rättsakter, i detta fall en förordning som är direkt tillämplig i medlemsstaterna, behöver det säkerställas att det finns tydliga och transparenta processer där bland annat berörda industrier ges möjlighet att komma till tals innan några förändringar genomförs.**

När det gäller de anläggningsspecifika uppgifterna som föreslås rapporteras per anläggning så vill LKAB framföra både tveksamhet och ifrågasättande av varför dessa uppgifter ska ingå i ett utsläppsregister. Det framgår inte tydligt varför dessa uppgifter efterfrågas vilket i sig är anmärkningsvärt. **Uppgifter om resursförbrukning är typiskt sett information som kan vara känslig för ett företag att dela med sig av, i vart fall när uppgifterna avses att publiceras i ett öppet register. LKAB motsätter sig den delen av förslaget.**

LKAB tar tillfället i akt att framföra att utsläppsregistret kan komma att fylla en allt viktigare funktion med ökade krav på transparens, spårbarhet och inte minst miljö- och klimatmässig hållbarhet. LKAB anser att registret

Handläggare
Kerstin Brinnen

snarare borde uppdateras så att det blir enklare och bättre att kunna söka i och att ta del av den befintliga publika informationen om industrier. Som exempel kan nämnas att LKAB:s gruvor inte finns med i träfflistan om man söker på utvinningsindustri (*extractive industries*) i Sverige, men däremot om man söker på järnframställning (*ferrous metals*).³ Logiken och transparensen är inte glasklar. Eftersom det uppenbarligen finns brister och/eller oklarheter i hur olika industrier klassificeras och redovisas vore viktigare att rätta till den typen av missvisande utformning av systemet än att addera krav på ytterligare information som ska redovisas och som snarare riskerar att spå på missuppfattningar om olika industriernas omgivningspåverkan, relevans för utsläppsminskningar, värdeskapande och sysselsättning.

Sammanfattningsvis är LKAB:s medskick till Regeringskansliet att bolaget förvisso stödjer såväl transparens som effektiva system för datahantering, men att vissa av de ändringar av systemet som föreslås är alldeles för långtgående och ingripande ur ett företagsperspektiv genom att göra anspråk på känsliga uppgifter och att ändamålet med att göra dessa uppgifter publika inte är tydligt i förslaget.

Med vänlig hälsning
LUOSSAVAARA-KIIRUNAVAARA AB (PUBL)Liselotte Olausson
Sektionschef, JMM Miljö

³ European Industrial Emissions Portal: <https://industry.eea.europa.eu/explore/explore-data-map/map>

